

ปัญหากฎหมายว่าด้วยวินัยของข้าราชการตำรวจ

ร.ค.ท. โชคชัย ลิทธิผลกุล



วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาคามหลักสูตรปริญญานิติศาสตรมหาบัณฑิต

ภาควิชานิติศาสตร์

บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

พ.ศ. 2532

ISBN 974-576-173-7

ลิขสิทธิ์ของบัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

15560

I 17498156

THE PROBLEMS OF LAW ON DISCIPLINE OF POLICE

Mr. Chokchai Sitthipolkul

A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of The Requirements

for the Degree of Master of Law

Department of Law

Graduate School


Chulalongkorn University

1989


ISBN 974-576-173-7

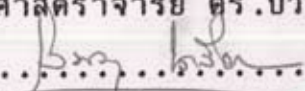
หัวข้อวิทยานิพนธ์ ปัญหากฎหมายว่าด้วยวินัยของข้าราชการตำรวจ
โดย ร.ต.ท. โชคชัย ลิทธิผลกุล
ภาควิชา นิติศาสตร์
อาจารย์ที่ปรึกษา ศาสตราจารย์ ดร. วิษณุ เครืองาม


บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย อนุมัติให้รับวิทยานิพนธ์ฉบับนี้
เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาโทมหาบัณฑิต

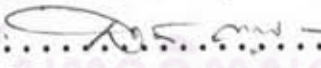

..... คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย
(ศาสตราจารย์ ดร. ถาวร วัชรากัย)

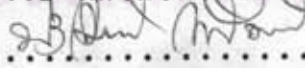
คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

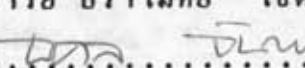

..... ประธานกรรมการ
(รองศาสตราจารย์ ดร. บวรศักดิ์ อูรรณไพ)


..... อาจารย์ที่ปรึกษา
(ศาสตราจารย์ ดร. วิษณุ เครืองาม)


..... กรรมการ
(อาจารย์ ประวิฬ ฒ นคร)


..... กรรมการ
(อาจารย์ พล.ต.ต. สกล กาญจนสุนัย)


..... กรรมการ
(อาจารย์ ปราโมทย์ โชคมงคล)


..... กรรมการ
(อาจารย์ อุดลย์ จันทรศักดิ์)



พิมพ์ต้นฉบับบทคัดย่อวิทยานิพนธ์ภายในกรอบสี่เหลี่ยมนี้เพียงแผ่นเดียว

โชคชัย สติธิผลกุล: ปัญหากฎหมายว่าด้วยวินัยของข้าราชการตำรวจ (THE PROBLEMS OF LAW ON DISCIPLINE OF POLICE) อ.ที่ปรึกษา: ศ.ดร.วิษณุ เครืองาม 369 หน้า

การวิจัยครั้งนี้ มีจุดมุ่งหมายที่จะศึกษาวิเคราะห์ปัญหาต่าง ๆ เกี่ยวกับวินัยของข้าราชการตำรวจ เพื่อให้เกิดความเข้าใจในหลักกฎหมายและปัญหาต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นอันจะเป็นแนวทางในการพิจารณาปรับปรุงแก้ไขกฎหมายว่าด้วยวินัยของข้าราชการตำรวจให้เหมาะสมต่อไป

ผลการวิจัยพบว่า การควบคุมวินัยของข้าราชการตำรวจในปัจจุบันนี้อยู่ภายใต้บังคับแห่งกฎหมาย 3 ฉบับ คือ พระราชบัญญัติว่าด้วยวินัยตำรวจ พ.ศ.2477 พระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ. 2518 และ พระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการตำรวจ พ.ศ.2521 จึงทำให้เกิดปัญหาในการบังคับใช้เพื่อให้สอดคล้องต้องกันตามกฎหมายแต่ละฉบับ ทั้งนี้เนื่องจาก พระราชบัญญัติว่าด้วยวินัยตำรวจ พ.ศ.2477 มีข้อบกพร่องหลายประการ ซึ่งยังมีได้มีการแก้ไขปรับปรุงให้เหมาะสมกับสภาพการณ์ของข้าราชการตำรวจ จึงได้มีการอนุโลมนำกฎหมายระเบียบข้าราชการพลเรือน ในส่วนที่เกี่ยวกับวินัย มาใช้บังคับกับข้าราชการตำรวจ โดยไม่มีการแก้ไขปรับปรุงให้เหมาะสมกับข้าราชการตำรวจ ทั้งที่ ลักษณะงาน การปกครองบังคับบัญชา การแบ่งส่วนราชการ การกำหนดตำแหน่งหน้าที่ราชการ และการรักษาวินัย ของข้าราชการตำรวจแตกต่างไปจากข้าราชการพลเรือน จึงทำให้เกิดปัญหาในการบังคับใช้และการปฏิบัติให้เป็นไปตามกฎหมาย ทั้งในส่วนฐานความผิดที่ยังไม่เหมาะสมในการนำมาบังคับใช้กับข้าราชการตำรวจ การดำเนินการทางวินัย ยังมีความเหลื่อมล้ำกันระหว่างข้าราชการที่มีชั้นยศต่างกัน นอกจากนี้ยังมีการนำโทษลดขั้นเงินเดือนตามกฎหมายระเบียบข้าราชการพลเรือนมาบังคับใช้กับข้าราชการตำรวจ อันทำให้เกิดผลกระทบต่อยศของข้าราชการตำรวจ และในส่วนที่เกี่ยวกับการอุทธรณ์และร้องทุกข์ ยังไม่ให้หลักประกันสิทธิของข้าราชการตำรวจในการที่จะไม่ถูกลงโทษทางวินัยโดยไม่เป็นธรรมเท่าที่ควร

ดังนั้นจึงเห็นควรแก้ไขปรับปรุงกฎหมายว่าด้วยวินัยตำรวจ ทั้งในส่วน ฐานความผิด การดำเนินการทางวินัย การลงโทษทางวินัย และการอุทธรณ์และร้องทุกข์ เพื่อให้เกิดความเป็นธรรม และเหมาะสมกับสภาพการณ์ของข้าราชการตำรวจ โดยมิต้องนำกฎหมายระเบียบข้าราชการพลเรือน ในส่วนที่เกี่ยวกับวินัยมาบังคับโดยอนุโลม อันจะทำให้เกิดปัญหาในการบังคับใช้ดังเช่นในปัจจุบันนี้

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ภาควิชา นิติศาสตร์
สาขาวิชา นิติศาสตร์
ปีการศึกษา 2532

ลายมือชื่อนิสิต
ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา
Song Kiat

พิมพ์ต้นฉบับบทคัดย่อวิทยานิพนธ์ภายในกรอบสี่เหลี่ยมนี้เพียงแผ่นเดียว

CHOKECHAI SITTHIPOLKUL : THE PROBLEMS OF LAW ON DISCIPLINE OF POLICE. THESIS ADVISOR: PROF. WISSANU KREA - NGAM, J.S.D. 369 pp.

This research is to analyze the legal problems concerning discipline police in order to build up understanding the on law of discipline and to identify the related current problems. Consequently, it will contribute to appropriate improvement in police discipline law.

It has been found that the current control in police discipline is derived from three Acts namely Police Discipline Act B.E. 2477, Civil Service Act B.E.2518 and Police Act B.E.2521. These 3 Acts are inconsistent with each other, so problems arise when they are applied to the real cases. As police Discipline Act B.E.2477 is incomplete, several weak points are still not improved to match the current situation of Police operation. From this reason, the Civil Service Act B.E.2518 concerning discipline has been taken to apply in order to control police discipline inspite of its inappropriateness. Operation, force and control job, rank classification and discipline concerning policemen are different from those of Civil Officers, thereby causing problems in application. Particularly, in Civil Service Act, punishment for default is quite unjust and inappropriate for policemen.

Additionally, salary decreasing as appeared in Civil Service Act is inappropriate for policemen because it leads to affect the rank of the policemen. As far as appeal and request for justice are concerned, there is no guarantee that the right to appeal and petition for grievance will be fair enough from undue treatment.

In summary, law on discipline of police should be improved especially in default basis, force in discipline, punishment on discipline, appeal and petition for grievance in order to create fairness and appropriateness to current situation of police operation. The application of Civil Service Act, should also be careful in order to avoid enforcement problems as known today.

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ภาควิชา นิติศาสตร์
สาขาวิชา นิติศาสตร์
ปีการศึกษา 2531

ลายมือชื่อนิสิต CHOKCHAI
ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา Wisanu

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้ได้สำเร็จลุล่วงไปได้ด้วยความช่วยเหลืออย่างดียิ่งของ ศาสตราจารย์ ดร.วิษณุ เครืองาม อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ ซึ่งท่านได้ให้คำแนะนำและข้อคิดเห็นต่าง ๆ ของการวิจัยมาด้วยดีโดยตลอด

ผู้เขียนขอกราบขอบพระคุณท่านรองศาสตราจารย์ ดร.บวรศักดิ์ อูวรรณโณ ที่กรุณาได้รับเป็นประธานกรรมการตรวจวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ และท่านอาจารย์ ประวิณ วัฒนคร ท่านอาจารย์ พล.ต.ต. สกล กาญจนสุนัย ท่านอาจารย์ ปราโมทย์ โชติมงคล ท่านอาจารย์อัครชัย จันทรสักดิ์ ที่กรุณาได้รับเป็นกรรมการตรวจวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ และให้ข้อมูล พร้อมทั้งข้อเสนอแนะที่เป็นประโยชน์อย่างยิ่งไม่เพียงเฉพาะต่อวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ แต่ยังเป็นประโยชน์ต่อหน่วยงานของกรมตำรวจด้วย และขอกราบขอบพระคุณท่านรองศาสตราจารย์ ประสิทธิ์ โฆวิไลกุล คณบดีคณะนิติศาสตร์ ที่ได้ให้ความกรุณาอย่างสูง ต่อผู้เขียน โดยการส่งเสริมสนับสนุนและได้สละเวลาให้คำแนะนำแนวทางวิเคราะห์ ปัญหาและการจัดทำวิทยานิพนธ์ฉบับนี้เป็นอย่างดี

ท้ายที่สุดนี้ผู้เขียนขอกราบขอบพระคุณ พ.ต.อ. กัมพล อรุณพลอด และ พ.ต.ท. สมเจตน์ มงคลหัตถ์ ผู้บังคับบัญชาของผู้เขียน ที่กรุณาให้ข้อมูลและคำแนะนำอันเป็นประโยชน์อย่างยิ่งสำหรับวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ และขอกราบขอบพระคุณบิดามารดา ซึ่งสนับสนุนและให้กำลังใจแก่ผู้เขียนเสมอมาจนสำเร็จการศึกษา

ศูนย์วิทยพัชรากร
โชคชัย สิทธิผลกุล
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ	จ
กิตติกรรมประกาศ	ฉ
<u>บทนำ</u>	1
- ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา	1
- วัตถุประสงค์	3
- วิธีการวิจัยและขอบเขตการศึกษา	4
- ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ	5
บทที่ 1 แนวความคิดว่าด้วยวินัยและการลงโทษทางวินัย ของข้าราชการ	7
1.1 ความหมายของวินัย	7
1.2 จุดหมายและขอบเขตของวินัย	12
1.3 ความสำคัญของวินัย	15
1.4 การลงโทษทางวินัย	18
บทที่ 2 หลักกฎหมายว่าด้วยวินัยของข้าราชการตำรวจ	21
2.1 ลักษณะและวิวัฒนาการของกฎหมายว่าด้วยวินัยของ ข้าราชการตำรวจ	22
2.1.1 ประวัติความเป็นมาของข้าราชการตำรวจ .	22
2.1.2 แนวความคิด จุดมุ่งหมายและขอบเขต ของวินัยตำรวจ	24
2.1.3 เปรียบเทียบความแตกต่างในการลงโทษทางวินัย ข้าราชการตำรวจและการลงโทษทางอาญา	28
2.1.4 การรักษาวินัย	32

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
2.1.5 กระบวนการพิจารณา ลงโทษทางวินัยและ ความสมบูรณ์ของการลงโทษทางวินัย ข้าราชการตำรวจของประเทศไทย เปรียบเทียบกับประเทศต่าง ๆ	37
1) กระบวนการพิจารณา ลงโทษทางวินัย ข้าราชการตำรวจในประเทศไทย ...	37
2) กระบวนการพิจารณา ลงโทษทางวินัย ข้าราชการตำรวจในประเทศไทย สหรัฐอเมริกาและแคนาดา	45
2.1.6 หลักประกันของข้าราชการตำรวจเกี่ยวกับ การลงโทษทางวินัย	58
2.1.7 วิวัฒนาการของกฎหมายว่าด้วยวินัยของ ข้าราชการตำรวจ	60
2.2 กฎหมายว่าด้วยวินัยที่ใช้บังคับแก่ข้าราชการตำรวจ.	62
2.2.1 พระราชบัญญัติว่าด้วยวินัยตำรวจ พ.ศ. 2477.	63
2.2.2 พระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการตำรวจ พ.ศ. 2521	66
2.2.3 พระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ. 2518	67
2.2.4 ประมวลระเบียบการตำรวจไม่เกี่ยวกับคดี เล่ม 1	74
บทที่ 3 ปัญหาเกี่ยวกับฐานความผิดทางวินัยและการดำเนินการทางวินัย	77
3.1 ฐานความผิดทางวินัยตาม พ.ร.บ. ว่าด้วยวินัย ตำรวจ พ.ศ. 2477	78

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
3.2 ฐานความผิดทางวินัยตาม พ.ร.บ. ระเบียบ ข้าราชการพลเรือน พ.ศ. 2518	92
3.3 ประเภทความผิด	141
3.4 ข้อมูลสถิติและตารางแสดงการกระทำผิดทางวินัย..	143
บทที่ 4 ปัญหาการดำเนินการทางวินัย	148
4.1 ที่มาของการดำเนินการทางวินัย	149
4.2 การสืบสวน	152
4.3 การสอบสวน	157
1) กรณีความผิดทางวินัยที่ไม่ร้ายแรง	162
2) กรณีความผิดทางวินัยที่ร้ายแรง	165
3) กรณีความผิดทางวินัยที่ปรากฏชัดแจ้ง	215
4.4 การสั่งพักราชการและการให้ออกไว้ก่อน	217
4.5 การพิจารณาความผิดและการกำหนดโทษ	234
4.6 แผนภูมิกระบวนการพิจารณาดำเนินการทาง วินัยข้าราชการตำรวจ	239
บทที่ 5 ปัญหาการลงโทษทางวินัย	241
5.1 นโยบายและวัตถุประสงค์ในการลงโทษ	241
5.2 มาตรฐานในการพิจารณาความผิดและกำหนด	243
โทษทางวินัย	243
1) ตาม พ.ร.บ. ว่าด้วยวินัยตำรวจ พ.ศ. 2477	
2) ตาม พ.ร.บ. ระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ. 2518	246
3) ความแตกต่างระหว่างทัณฑ์ทางวินัยตาม พ.ร.บ. ว่าด้วยวินัยตำรวจ พ.ศ. 2477 กับโทษทางวินัย ตาม พ.ร.บ. ระเบียบข้าราชการพลเรือน	

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
พ.ศ. 2518	249
5.3 ผู้มีอำนาจสั่งลงโทษทางวินัย	250
5.4 การใช้ดุลพินิจและขอบเขตอำนาจในการลงโทษ ...	254
5.5 การรายงานการลงโทษ	256
5.6 การเปลี่ยนแปลงโทษ (การเพิ่มหรือลดโทษและ ยกโทษ)	264
5.7 ผลกระทบที่เกิดขึ้นต่อการลงโทษทางวินัยข้าราชการ ตำรวจจากการบังคับใช้ พ.ร.บ. ล้างมลทินฯ พ.ศ. 2530	286
5.8 ผลกระทบถึงกระบวนการบริหารงานบุคคลของผู้ถูก ลงโทษหรือลงทัณฑ์ทางวินัยเกี่ยวกับการพิจารณา ความดีความชอบและการเลื่อนตำแหน่ง	291
5.9 ปัญหาการลาออกเพราะเหตุเกี่ยวเนื่องกับวินัย	293
บทที่ 6 ปัญหาการอุทธรณ์และร้องทุกข์ของข้าราชการตำรวจ	300
6.1 เปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างการอุทธรณ์และ การร้องทุกข์ในการลงโทษทางวินัยของข้าราชการ ตำรวจ	301
6.2 การร้องทุกข์ตาม พ.ร.บ. ว่าด้วยวินัยตำรวจ พ.ศ. 2477	305
1) เหตุที่ร้องทุกข์	305
2) วิธีกรร้องทุกข์	308
3) ข้อห้ามในการร้องทุกข์	308
4) หน้าที่ของผู้บังคับบัญชา	309
5) หลักเกณฑ์ในการวินิจฉัยคำร้องทุกข์	310

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
6.3 การร้องทุกข์ตาม พ.ร.บ. ระเบียบข้าราชการ พลเรือน พ.ศ. 2518	311
6.4 การอุทธรณ์ตาม พ.ร.บ. ระเบียบข้าราชการ พลเรือน พ.ศ. 2518	313
1) เหตุที่จะอุทธรณ์ได้	314
2) ปัญหาบางประการในการอุทธรณ์ของข้าราชการ ตำรวจ	324
(1) ข้อยุ่งยากในการเขียนอุทธรณ์	324
(2) การอุทธรณ์คำสั่งลงโทษทางวินัยตาม กฎหมายอื่น	325
3) การฟ้องคดีต่อศาลปกครอง	326
4) การร้องทุกข์ต่อคณะกรรมการวินัยร้องทุกข์ ...	332
บทที่ 7 บทสรุปและข้อเสนอแนะ	334
7.1 ข้อสรุป	334
7.2 ข้อเสนอแนะ	341
บรรณานุกรม	345
ภาคผนวก	356
ประวัติผู้เขียน	369